

مفاهیم و تناسبات معنای

۹ سوال
۳۶٪

سطر به سطر + موضوعی ادبیات کنکور

رضا اسماعیلی

مژگان پر تو حسد ز جگر به
زاد عشق بیما شد و آتش به مه نام به کس
این جگر خندان من نه تو کس نه حکیم کس از روزگاری
کنست مینا من کز - عشق زلف کز - عشق زلف کز - عشق زلف کز
عشق و عشق زلف کز - عشق زلف کز - عشق زلف کز
آینه که درین آینه سر کز دانه - بر سر و سر عشق ز سر کز
این همه بر آینه - بیوه نقش تو عالم که رنگ کز
محبت نه این زمان شناخت - بیگانه از این روز من و آینه
آنکه در آن جا حسرت ز جگر کز دانه - جگر در آن زمان
و عشق زلف کز - عشق زلف کز - عشق زلف کز
من سینه اشمنی از عشق مری ز جگر - عشق زلف کز
کزان بر جگر به جگر که جو تر کس ز کز - عشق زلف کز
بسیره که دل از تو سر کز - عشق زلف کز - عشق زلف کز
به محبتی که تو آینه شناختن تو عالم سطر به سطر تو عالم
دری تو عالم - عشق زلف کز - عشق زلف کز
آینه سطر به سطر کز - عشق زلف کز - عشق زلف کز
و عشق زلف کز - عشق زلف کز - عشق زلف کز
شوق عشق تو عالم تا آینه از آن کز - عشق زلف کز
به باروی آتش عشق پس از جگر - عشق زلف کز
چراغی است کزین خانه به آن خانه بیرون - عشق زلف کز
تلفظی هر کز و جویند و عشق دانه که در آن
ناله سر کز دانه - عشق زلف کز - عشق زلف کز
کیش مهر آینه زلف کز - عشق زلف کز - عشق زلف کز
سوره سوره سطر به سطر ما را از آن
یا به سوره - عشق زلف کز - عشق زلف کز
سوره - عشق زلف کز - عشق زلف کز
سوره - عشق زلف کز - عشق زلف کز
سوره - عشق زلف کز - عشق زلف کز

ای پادشاه صورت و معنا که مثل تو
نادیده هیچ دیده و نشنیده هیچ گوش

مفاهیم و تناسب‌های معنایی

سطر به سطر
موضوعی + ادبیات کنکور

مؤلف: رضا اسماعیلی
(رفسنجانی)

در بردارنده‌ی تمامی مفاهیم کتاب‌های ادبیات ۲، ۳، ۴ و زبان فارسی ۳
آموزش مفاهیم کلی و موضوعی تکمیلی
بررسی تناسب‌های سطر به سطر کتاب‌های درسی
دارای حدود چهار هزار بیت متناسب مفهومی کتابی و فراکتابی
تست‌های برگزیده‌ی سراسری و تالیفی
آموزش نحوه‌ی درست‌خوانی و پاسخ‌گویی به تست‌های مفهومی

فهرست

- خشت اول: پیش‌نیازها ۵
- فصل اول: مفاهیم موضوعی ۱۹
- بخش نخست: مفاهیم عاشقانه و عارفانه ۲۰
- بخش دوم: مفاهیم تعلیمی و پندآموز ۶۰
- فصل دوم: تناسب‌های سطر به سطر ۱۰۷
- بخش نخست: ادبیات فارسی (۲) ۱۰۸
- بخش دوم: ادبیات فارسی (۳) ۱۳۹
- بخش سوم: زبان و ادبیات فارسی (۴) ۱۷۴
- خشت آخر: مهارت‌ها ۲۱۷
- چهارگزینه‌ای‌ها ۲۲۱
- پاسخ‌نامه‌ی تشریحی ۲۸۵

دیباچه

من به قرابت به توام پیش‌تر

از همه کس با تو منم خویش‌تر
دوست‌تر از هر که بگویی تو را
دارم و دارم، چه قدر بیش‌تر!

اهالی روستایی بر آن شدند که برای نزول باران دعا کنند. روزی که جملگی - از کوچک و بزرگ - در نیایشگاه محل جمع شده بودند، پسر بچه‌ای را دیدند که با چتر آمده بود؛ این، یعنی اعتقاد!

آن‌گاه که عاشقانه نوزادی را به بالا می‌اندازید، او می‌خندد؛ چرا که یقین دارد شما او را خواهید گرفت؛ این یعنی اعتماد! همه‌ی ما هر شب به رخت خواب می‌رویم، نه چندان مطمئن که فردا زنده باشیم و بتوانیم سر از بالین برداریم؛ ولی برای روز بعد برنامه داریم؛ این یعنی امید! پس چه زیباست که با اعتقاد راسخ و اطمینان خاطر به فرادهای روشن بیندیشیم و امید داشته باشیم!

به عزیزانم
سولماز و شهریار
و
آقای رامین رئیس زاده

دوستان خوبم، همان گونه که می‌دانید، قرابت معنایی، یکی از بخش‌های مهم و اساسی درس زبان و ادبیات فارسی در آزمون سراسری است. این بخش نزدیک به ۴۰ درصد از سؤالات این درس را در بر می‌گیرد. بر خلاف تصوّر گروهی، بدون اغراق، ساده‌ترین قسمت سؤالات آزمون، مربوط به این بخش است؛ زیرا در این بخش دیگر لازم نیست که شما انبوهی از محفوظات را در ذهن خود جای دهید؛ بلکه کافی است با درست خوانی بیت‌ها و عبارات‌ها و داشتن دقت و تمرکز لازم به مفاهیم دست یابید و گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.

به همین منظور، کتابی که اینک پیش روی شماست، با دو رویکرد درس به درس و موضوعی به آموزش مفاهیم مکرر و پرکاربرد درسی می‌پردازد.

این کتاب شامل سه فصل است:

فصل اول: به شیوه‌ی موضوعی، مفاهیم عاشقانه و عارفانه و تعلیمی را همراه با تست‌های نمونه آموزش می‌دهد. در پایان این فصل به پیام‌های اخلاقی پاره‌ای از حکایت‌های مهمّ درسی، همراه با بیت‌ها و عبارات‌های متناسب با آن‌ها اشاره شده است. پیش از این فصل، پیش‌گفتاری تحت عنوان «خشت اول» آمده است. این قسمت شما را با راهکارهای دریافت معنی و مفهوم آشنا می‌سازد. توصیه می‌شود که قبل از خواندن مفاهیم و بررسی تست‌ها، حتماً این قسمت را مطالعه نمایید.

فصل دوم: مفاهیم درس به درس ادبیات فارسی ۲، ۳ و ۴ (پیش‌دانشگاهی) و هم‌چنین بیت‌های مهم زبان فارسی ۳ را در بر می‌گیرد. در این فصل، مفاهیم کلی عبارات‌ها و بعضاً اشاره‌ها و معانی آن‌ها همراه بیت‌های تألیفی و آن‌چه که در آزمون‌های سراسری، آزاد و سنجش متناسب با آن‌ها به پرسش گذاشته شده است، ارائه می‌شود. گاه جهت آشنایی با بیت‌ها و عبارات‌های متناسب بیشتر، از طریق شماره‌ی ارجاعی که در مقابل مفهوم کلی آمده است، بدان بیت‌ها و عبارات‌ها رهنمون می‌شوید.

فصل سوم: به پرسش‌های چهارگزینه‌ای تألیفی و سراسری همراه با پاسخ‌نامه‌ی تشریحی اختصاص دارد؛ پرسش‌هایی که تقریباً در بر دارنده‌ی تمامی مفاهیم پرکاربرد و مکرر درسی است. پیش از این فصل، پیش‌گفتاری تحت عنوان «خشت آخر» آمده است؛ یقیناً با مطالعه‌ی این قسمت با نحوی پاسخ‌گویی به تست‌های قرابت معنایی بیش‌تر آشنا خواهید شد.

ایمان دارم که با مطالعه‌ی دقیق این مفاهیم و تجزیه و تحلیل پرسش‌های مربوط به آن‌ها، بر توانایی شما در دریافت مفاهیم و تسلط بر تست‌های مفهومی بیش از پیش افزوده خواهد شد.

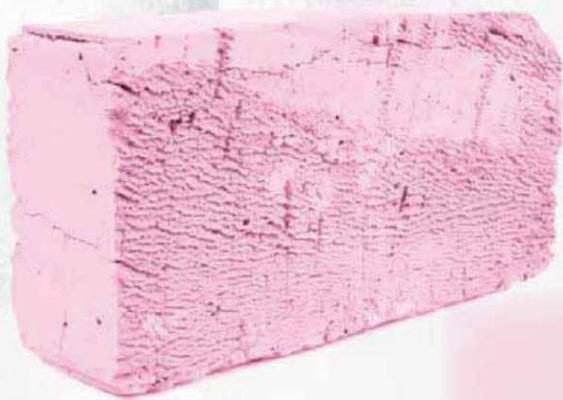
در پایان از همسر و فرزندانم و دیگر عزیزانی که مرا در تألیف این اثر یاری نموده‌اند، از صمیم قلب، سپاس‌گزاری می‌نمایم. پنجره‌ی رایانه‌ام همواره رو به نسیم پیشنهادها و آرای سازنده‌ی شما باز است.

غنچه‌های آرزوهایتان شکوفا!

رضا اسعایی

panjganj@yahoo.com

خشت اول پیش‌نیازها

● نَفْس / نَفْس

— نَفْس باد صبا مُشک فشان خواهد شد
(= دم)

— خویشتن را خیر خواهی، خیر خواه خلق باش

● مَلِك / مَلِك

— اگر ز باغ رعیت مَلِك خورد سببی
(= پادشاهی)

— من مَلِك بودم و فردوس برین جایم بود
(= فرشته)

● مَلِك / مَلِك

— هم ضیعت و مَلِك خویش خواهم
(= زمین)

— از لعل تو گر یابم انگشتی زنهار

● مِهْر / مِهْر

— ای مِهْر تو در دل‌ها وی مِهْر تو بر لب‌ها
(= محبت) (= نشان)

— ذره را پرتو مِهْر تو کند خورشیدی
(= محبت)

● ۲ با درنگ یا بدون درنگ خواندن

این که واژه‌ای را با درنگ یا بدون درنگ و با کسره یا بدون کسره بخوانیم، از نکات بسیار مهمی است که هنگام خواندن یک بیت یا عبارت باید به آن توجه کنیم. در این گونه موارد باید دقت داشت که با توجه به رابطه‌ی هم‌نشینی و نگاه کردن به پس و پیش آن‌ها، بیت یا عبارت را درست بخوانیم؛ چون هر یک از این حالت‌ها ممکن است سبب تغییر معنا و بدفهمی شود. به نمونه‌هایی از این دست توجه کنید:

— چرا گرد جهان گردم؟ چو دوست در میانِ جانِ شیرینِ من است
در این بیت بعد از «گردم» علامت سوال لازم است و عبارت «چو دوست» را باید بر سر مصراع دوم خواند. در نتیجه بیت به این صورت بازگردانی می‌شود: «وقتی دوست در میانِ جانِ شیرینِ من باشد، من نباید گردِ جهان بگردم.»

همین‌طور در بیت زیر، بعد از واژه‌ی «زشت‌کردار» باید درنگ کرد و واژه‌ی «دل» را بر سر مصراع دوم و به صورت ترکیب کنایی «دل بشویم» خواند تا به معنای درستی از بیت دست یافت:

— همان به کزین زشت‌کردار، دل بشویم کنم چاره‌ی دل گسِل

در بیت زیر بسته به این که بعد از واژه‌ی «بس» درنگ کنیم یا نکنیم، دو معنای متفاوت حاصل می‌شود.

— بگفتا: جان مده بس دل که با اوست بگفتا دشمن‌اند این هر دو بی دوست

[با درنگ: همین که دلت با اوست (دلت را داده‌ای) کافی است. / بدون درنگ: دل‌های بسیاری با

اوست. (عاشقان بسیاری دارد).]

در مصراع دوم بیت زیر، واژه‌ی «مرغ» را باید با کسره خواند و بعد از واژه‌ی «نصیب» درنگ کرد و گرنه معنای مصراع دگرگون می‌شود:

— از درِ بخشندگی و بنده‌نوازی مرغ هوا را نصیب، ماهی دریا
با توجه به این که «را» در مصراع دوم از نوع «فک اضافه» و به جای نقش نمای اضافه‌ی «-» آمده است، بیت به این صورت بازگردانی می‌شود:
«از در بخشندگی و بنده‌نوازی، ماهی دریا را نصیب مرغ هوا کرده است.» به عبارتی یعنی «خداوند، روزی پرندگان را در دریا قرار داده است.»

هم چنین در بیت زیر برای دستیابی به معنای دقیق، لازم است که واژه‌ی «آمد» را با کسره و عبارت «بطلب کام» (کام بطلب) را پیوسته و کلمه‌های «که من» را بر سر مصراع دوم خواند:
— از خلاف آمد عادت بطلب کام، که من کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم
این بیت، تناقض آمیز است و شاعر می‌گوید: «بر خلاف عادت و جریان عادی زندگی، کام‌جویی کن؛ زیرا من از زلف معشوق که خود مظهر آشفته‌گی است، به آسودگی خاطر دست یافته‌م.»

۳۱ استفهام انکاری و تأکیدی

توجه به نوع جمله‌های پرسشی نیز از دیگر مواردی است که می‌تواند به ما در درست خواندن و دریافت معنی کمک نماید.

گاه جمله‌ی پرسشی؛ پاسخی را نمی‌طلبد، بلکه می‌خواهد چیزی را نفی کند؛ به این گونه جمله‌ها «استفهام انکاری» می‌گویند.

✓ **مثال:** کی رفته‌ای ز دل که تمنا کنم تو را؟ — یعنی هیچ وقت از دل من بیرون نرفته‌ای که تو را آرزو کنم.
گاه جمله‌ی پرسشی همراه با قید پرسش «نه»، فعل جمله را به صورت مثبت مورد تأکید قرار می‌دهد؛ به چنین جمله‌هایی، «استفهام تأکیدی» می‌گویند.

✓ **مثال:** نوح و موسی را نه دریا یار شد؟ — یعنی قطعاً دریا، یار نوح و موسی (ع) شد.

ب واژگان کلیدی

شناخت واژه‌های زیر و آگاهی از تفاوت معنایی و کارکرد آن‌ها نیز می‌تواند ما را در دریافت معنی و مفهوم بیت‌ها و عبارات‌ها یاری کند:

۱ به جای: در حق / در جای / عوض

— نعمت عاجل و آجل به تو داد از ملکان
زان که ضایع نشود هر چه به جای تو کند
(= در حق)

— نکویی و رحمت به جای خود است
ولی با بدان نیک‌مردی بد است
(= در جای)

— به جای یکی ده بیابی ز شاه
مکن یاد بنگاه توران سپاه
(= عوض)

۲ نزدیک: در نظر / به حضور / مقابل دور

— از او دان بزرگی، از او دان شمار
بد و نیک، نزدیک او آشکار
(= در نظر)

— نگه کن که تا کیستند آن سه تن
مر آن هر سه را آر نزدیک من
(= به حضور)

فصل اول

مفاهیم موضوعی

تتامل

- ۱ بیت‌ها و عبارت‌های سطر به سطر کتاب‌های ادبیات ۲، ۳، و ۴
- ۲ ارائه‌ی مفاهیم کلی بیت‌ها و عبارت‌های درسی
- ۳ بیان معنی بیت‌ها و عبارت‌های دشوار
- ۴ مفاهیم و قرابت‌های معنایی از کنکوره‌های سراسری، آزاد و سنجش
- ۵ مفاهیم و بیت‌های متناسب تالیفی

یادآوری

- ابتدا هر بیت و عبارت را درست بخوانید؛
- آن بیت‌ها یا عبارت‌ها را برای خود معنی کنید؛
- به مفاهیم کلی هر یک از آن‌ها خوب توجه نمایید؛
- بیت‌ها و عبارت‌ها را با یک‌دیگر مقایسه کنید؛
- به قرابت‌های معنایی و یا مفهومی آن‌ها پی ببرید؛
- برای آشنایی با بیت‌ها و عبارت‌های بیش‌تر، با توجه به شماره‌ی ارجاعی روبه‌روی بعضی از مفاهیم، به فصل دوم این کتاب مراجعه نمایید.

بخش نخست

مفاهیم عاشقانه و عارفانه

وحدت وجود

۱

✓ بیان مفهوم: یکی از مهم‌ترین اصول عرفان، اعتقاد به وحدت وجود است؛ از این دیدگاه، در سراسر جهان هستی، غیر از خدا کسی و چیزی نیست و همه‌ی عالم وجود از او حکایت دارد.

با صد هزار دیده تماشا کنم تو را
در تجلی است یا اولی الابصار
وحده لا اله الا هو
روز بس روشن و تو در شب تار
به وجودی است این دویی یکتا
جمله سر از یک گریبان برکنند
جلوه‌ی آب صاف در گل و خار
لاله و گل نگر در این گلزار
از جهان و جهانیان بینی
آفتابیش در میان بینی
جهانی در دل یک ارزن آمد
یعنی همه جا غیر خدا هیچ ندیدند
برون آید از آن صد بحر صافی
جمال جان فزای روح جانان
صحرا ورق تازه‌ای از پند گشوده است
عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست
گفتمت پیدا و پنهان نیز هم
ما و من آینه‌داری بیش نیست
هر ورقش دفتری است معرفت کردگار
یک دل و یک قبله و یک روی باش
هرجا که هست پرتو روی حبیب هست
به دریا بنگرم دریا تو بینم
نشان از قامت رعنا تو بینم

- با صد هزار جلوه برون آمدی که من
- یار بی پرده از در و دیوار
- که یکی هست و هیچ نیست جز او
- شمع جویی و آفتاب بلند
- یک وجود است و صد هزار صفت
- روی‌ها چون زین بیابان درکنند
- چشم بگشا به گلستان و ببین
- ز آب بی رنگ صد هزاران رنگ
- تا به جایی رساندت که یکی
- دل هر ذره را که بشکافی
- درون حبه‌ای صد خرمن آمد
- مردان خدا پرده‌ی پندار دریدند
- اگر یک قطره را دل برشکافی
- به زیر پرده‌ی هر ذره پنهان
- گل دفتر اسرار خداوند گشوده است
- به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست
- هر دو عالم یک فروغ روی اوست
- تا به کی نازی به حسن عاریت
- برگ درختان سبز در نظر هوشیار
- در یکی رو وز دویی یک سوی باش
- در عشق خانقاه و خرابات فرق نیست
- به صحرا بنگرم، صحرا تو بینم
- به هر جا بنگرم کوه و در و دشت

که سرّ صنّع الهی بر او نه مکتوبست
لباس حسن تو دیدم به قدّ هر یک راست
هر که دید آن نقش کاری در گرفت
که هر ذره است مرآت کز دیوار می تابد
پرنیان خوانی و حریر و پرند
ورنه سی روز بی گمان ماهی است
آینه‌ی ضمیر من جز تو نمی دهد نشان
گرد سر تو می پرد، باز سپید کهکشانشان
جمله انمودار نقش پرّ اوست
چون دلالت آمد از وی رو متاب

- کدام برگ درخت است اگر نظر داری
- به قامت خوش خوبان نگاه می کردم
- هرکسی نقشی از آن پر برگرفت
- جمال یار می خواهی به ذرات جهان بنگر
- سه نگردد بریشم (ابیشم) ار او را
- اختلافی که هست در نام است
- هر چه به گرد خویشتن می نگرم در این چمن
- در چمن تو می چرد آهوی دست آسمان
- این همه آثار صنّع از فرّ اوست
- آفتاب آمد دلیل آفتاب

• و خدایی که در این نزدیکی است / لای این شببوها، پای آن کاج بلند
• ناتانائیل، آرزو مکن که خدا را در جایی جز همه جا بیابی؛ خدا همان است که پیش ماست.

تست نمونه

(سراسری هنر ۹۱)

مفهوم «وحدت وجود» از کدام بیت دریافت می شود؟*

بیم آن است که شوری به جهان در فکنم
من گر از دست تو باشد مژه برهم نزنم
که به فتراک تو به زان که بود بر بدنم
که وجودم همه او گشت و من این پیرهنم

۱) تا به گفتار درآمد دهن شیرینت
۲) شرط عقل است که مردم بگریزند از تیر
۳) گریه خون تشنه‌ای اینک من و سرباکی نیست
۴) پیرهن می بدرم دم به دم از غایت شوق

۲ میل به عروج و بازگشت به اصل

✓ بیان مفهوم: عشق به مبدأ و آفریدگار در تمام هستی ساری و جاری است. همه خواهان پیوستن به خدا هستند و سرانجام به اصل خود باز می گردند: کلّ شیء یرجع الی اصله. / انا لله و انا الیه راجعون.

باز جوید روزگار وصل خویش
باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست
باز چو کشتی شکست، نوبت وصل و لقا است
کی کند اینجا مقام، مرغ کز آن بحر خاست
ما ز بالاییم و بالا می رویم
باز ما را سوی گردون برکشید
می تپد تا باز در دریا فتد

- هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش
- ما به فلک بوده ایم، یار ملک بوده ایم
- آمد موج آلت، کشتی قالب بیست
- خلق چو مرغابیان، زاده ز دریای جان
- ما ز دریاییم و دریا می رویم
- ما ز گردون سوی مادون آمدیم
- ماهی از دریا چو در صحرا فتد

*. گزینه‌ی ۴ صحیح است. با توجه به مصراع دوم که همه‌ی «وجود شاعر معشوق ازلی گشته است»، بیانگر اتحاد و وحدت وجود است.

بلبلان را عشق بر روی گل است
چند روزی قفسی ساخته‌اند از بدنم
همه یک چیز شد پنهان و پیدا
ناطقان کانا الیه راجعون
سیر جان، پا در دل دریا نهاد
دامش ندیدم ناگهان، در وی گرفتار آدم
زین دو چرا نگذریم، منزل ما کبریاست
کاخر تو را به عالم علوی نشیمن است
ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست؟
یکی زین چاه ظلمانی برون شو تا جهان بینی
تن زده اندر زمین چنگال‌ها
اصل‌ها مر فرع‌ها را در پی است
بی‌گنه بسته‌ی زندان و گرفتار قفس
من طایر شکسته پر آسمانیم
می‌نگنجد در فلک خورشید جان
باز شد انا الیه راجعون
ندانم که در این دامگه چه افتاده است
نشیمن تو نه این کنج محنت‌آباد است
بازجوید روزگار وصل خویش
رخت خود باز برآیم که همان‌جا فکنم
الهی، دوست‌ترین وقت‌ها بر این بنده‌ی مسکین گنهکار، لقای توست.

- جزوها را روی‌ها سوی کل است
- مرغ باغ ملکوتیم، نیم از عالم خاک
- به اصل خویش راجع گشت اشیا
- جمله اجزا در تحرک در سکون
- سیر جسم خشک، بر خشکی فتاد
- من مرغ لاهوتی بدم، دیدی که ناسوتی شدم
- خود ز فلک برتریم وز ملک افزون‌تریم
- تا کی کنی عمارت این دامگاه دیو
- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست
- دلا تا کی در این زندان فریب این و آن بینی
- جان گشاده سوی گردون بال‌ها
- مادر فرزند، جویای وی است
- بلبل گلشن قدسم شده از جور فلک
- گوش زمین به ناله‌ی من نیست آشنا
- می‌زند شهپر به سوی لامکان
- صورت از بی صورتی آمد برون
- تو را ز کنگره‌ی عرش می‌زنند صغیر
- که ای بلندنظر شاهباز سدره‌نشین
- هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش
- جان که از عالم علوی است، یقین می‌دانم
- الهی، دوست‌ترین وقت‌ها بر این بنده‌ی مسکین گنهکار، لقای توست.

تست نمونه

مفهوم «ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم / باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست» با کدام بیت متناسب نیست؟*

(سراسری هنر ۹۰)

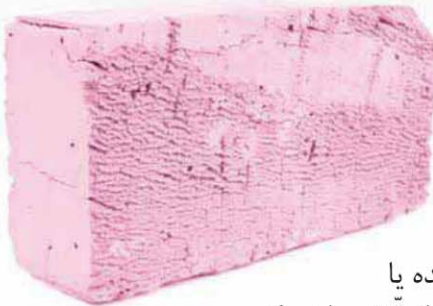
۱) در این دامگه حادثه چون افتادم
ندانم که در این دامگه چه افتاده‌ست
نشیمن تو نه این کنج محنت‌آباد است
گلشنی پیرامنش چون روضه‌ی دارالسلام

- ۱) طایر گلشن قدسم، چه دهم شرح فراق
- ۲) تو را ز کنگره‌ی عرش می‌زنند صغیر
- ۳) که ای بلندنظر شاهباز سدره‌نشین
- ۴) بزمگاهی دل‌نشین چون قصر فردوس برین

* گزینه‌ی ۴ صحیح است. مفهوم بیت روی سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» «میل به بازگشت به اصل (خدا)» است؛ در حالی

که بیت گزینه‌ی «۴» توصیف بزمگاه و مجلس جشن است.

خشت آخر مهارت‌ها

چگونه به پاسخ تست‌های قرابت معنایی دست یابیم؟

برای دستیابی به پاسخ درست تست‌های قرابت معنایی، آن‌چه که بیش از هر چیز دیگر اهمیت دارد، دریافت مفهوم کلی بیت یا عبارت مورد سؤال است. بنابراین اگر معنی یک یا چند واژه‌ی آن را نمی‌دانید، جای نگرانی نیست؛ همین که مفهوم و پیام مورد نظر نویسنده یا شاعر را دریابید، کافی است. برای رسیدن به این مهم، ابتدا با دقت و با تمرکز کامل بیت یا عبارت مورد سؤال را بخوانید، آن‌گاه مفهوم آن را بیابید. تست‌های قرابت معنایی معمولاً به پنج شکل در کنکور سراسری مورد سؤال واقع می‌شوند:

شکل اول

بیت یا عبارتی در صورت سؤال می‌آید و از حیث مفهوم، ارتباط یا عدم ارتباط را با بیت دیگری به پرسش می‌گذارد.

● **مثال:** بیت «گر دایره‌ی کوزه ز گوهر سازند / از کوزه همان برون تراود که در اوست» با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

۱) کوزه‌ی چشم حریصان پُر نشد	تا صدف قانع نشد، پُر دُر نشد
۲) موج زند سینه که قالب بود	کوزه بریزد چو لبالب بُود
۳) کاسه‌ی چینی که صدا می‌کند	راز دل خویش ادا می‌کند
۴) کاسه‌ی گرم‌تر از آتش که دید؟	کیسه‌ی بیشتر از کان که شنید؟

❖ در اینجا با کمی دقت در می‌یابیم که مفهوم مورد سؤال «قابلیت ذاتی» است؛ یعنی «هر کس و هر چیز مطابق ذات خود رفتار می‌نماید.»

با نگاه اجمالی به گزینه‌ها در می‌یابیم که بیت‌های گزینه‌های «ا و ۲ و ۴» جنبه‌ی انحرافی دارند و از مفهوم اصلی به دور هستند؛ در حالی که بیت گزینه‌ی «۳» می‌گوید: از صدای کاسه‌ی چینی پیداست که درون کاسه خالی است یا پُر؛ بنابراین مفهوم بیت این گزینه به مفهوم بیت مورد سؤال نزدیک است.

بزودی از مجموعه
کتاب‌های موضوعی
منتشر می‌شود

فرمول‌ها
ساختارها
درشیمه

مثلثات

استوکیومتری
و سایر مسائل شیمی

گرامر
Grammar

درک مطلب
Comprehension

ترجمه، تعریب
مفهوم درک مطلب
عربی کنکور

تجزیه، ترکیب
واعراب‌گذاری
عربی کنکور

آموزش سطر به سطر تمام مفاهیم کتاب‌های ادبیات ۲، ۳ و زبان فارسی ۲ ■ آموزش
نزدیک‌به یک‌صد مفهوم کلی یا موضوعی ■ تعریف و تشریح مفاهیم کلی و موضوعی
به‌همراه ارائه‌ی بیت‌ها و عبارت‌های متناسب کتابی و فراکتابی ■ آموزش نحوه‌ی
درست‌خوانی و پاسخ‌گویی به تست‌های مفهومی ■ تست‌های برگزیده‌ی سراسری و تالیفی

ویژگی‌های
این کتاب

انتشارات مه‌روماه
۶۶۴۰۸۴۰۰-۳
www.mehromah.ir
sms: ۳۰۰۰۷۲۱۲۰

۹۷۸۶۰۳۱۷۸۰۲۱